

SLOVENSKI SOKOL.

GLASILO SLOVENSKE SOKOLSKE ZVEZE.

ŠTEV. 6. IN 7.

V LJUBLJANI, 20. JUNIJA 1912.

LETO IX.

DR. V. MURNIK:

Pol stoletja češkega Sokolstva.

(Dalje.)

Razvoj češkega Sokolstva. Denarna sredstva Č. O. S.

Ogromni razvoj češkega Sokolstva po ustanovitvi České Obce Sokolské kažejo te številke: ¹⁾

Leta 1888. je bilo 12 žup ¹⁾, 187 društev, 21.740 članov, med njimi okoli 6600 telovadcev, naraščaj je štel okoli 2200 dečkov. Vaditelj je bilo 582. ²⁾

Leta 1910. pa je bilo v zvezi 37 žup, ¹⁾ 916 društev z 61 odseki, 95.077 članov (med temi 14.585 žen), telovadcev med njimi okoli 19.000, telovadk okoli 7100, obrtnega naraščaja okroglo 11.000, šolskega naraščaja okoli 15.600, ženskega naraščaja okoli 11.100; torej je l. 1910. telovadilo v češkem Sokolstvu okroglo 69.800 oseb. Vaditelj je bilo 5256, vaditeljic 1334. Lastne telovadnice je imelo 125 društev. ³⁾

Samo l. 1911. pa se je število društev pomnožilo za 77 novih. Skupaj z letos ustanovljenimi znaša sedaj že nad **tisoč**, število članstva nad **100.000!**

S številom društev in članstva so rasli tudi dohodki in izdatki České Obce Sokolské.

Prvo leto je prejela Č. O. S. članskih prispevkov 2100 K, prvih deset let skupaj 42.200 K, drugo desetletje pa že **231.800 K** ⁴⁾. Uprava je stala razmeroma malo: leta 1889. samo 55 K, leta 1898: 2073 K, v celem prvem desetletju 8300 K; drugo desetletje rastejo ti izdatki izdatneje: leta 1908. že znašajo 10.300 K, v celem drugem desetletju 53.600 K, v vseh 20 letih skupaj torej okroglo 62.000 K, približno petino vseh članskih prispevkov.

¹⁾ Všteví praškega Sokola.

²⁾ Po statistiki, sestavljeni po dr. Kaizlu koncema l. 1888.

³⁾ Po statistiki za l. 1910., objavljeni v Sokolu novembra 1911.

⁴⁾ Podatke posnemam po članku „Nekoliko številk o gospodarstvu Č. O. S.“, objavljenem ob dvajsetletnici Č. O. S. l. 1909 v „Věstniku sokolskem“. Ves čas je znašal prispevek 20 v. na leto za vsakega člana; k temu je prišel l. 1899. prispevek za narodni sklad, l. 1904. pa zavarovalni prispevek. Začetkoma l. 1909. je uvedla zveza enkratni takozvani organizacijski prispevek po 1 K za vsakega novega člana.

Vaditeljski tečaji (13 moških, 4 ženski) so veljali 9373 K. Potovalni troški tehničnega odseka so znašali v dvajsetih letih 22.378 K.

Za tisk (časopise, knjige, razglednice i. t. d.) je zveza izdala v tem času 253.700 K: v prvem desetletju 33.900 K, v drugem (Věstník Sokolský) 219.800 K. Prejela pa je zveza za tisk 244.300 K, tu je torej pasivna za približno 10.000 K, če ne upoštevamo seve neprodane zaloge.

Zveza se je prvih dvajset let udeležila več nego 50 slavnosti drugih narodov, slovanskih in drugih. Njeni troški za to so znašali 6100 K; večinomoma so člani delegacij potovali ob svojih troških. Odprava čeških telovadcev v Arras, Ljubljano, Zagreb in v Črno goro je stala 16.400 K.

Česká Obec Sokolská je ustanovila konec leta 1904. zavarovanje telovadcev za poškodbe pri telovadbi. V petih letih je plačala podpore 19.559 K.

V podporo manjšinskih sokolskih društev je do l. 1898. izdala za stavbo telovadnic 22.407 K, darov 838 K, skupaj 23.245 K. Ko je predpisala redne prispevke v narodni sklad, je samo v letih 1899. do 1901. izdala za telovadnice 20.438 K in 1027 K darov, v letih 1902—1903: 33.620 K (8769 K darov), v letih 1904—1905: 14.456 K (4150 K), v letih 1906—1907: 25.061 K (4976 K), samo leta 1908. pa 25.481 K za telovadnice in 5437 K darov. Kar obstoja narodni sklad, je dala zveza za stavbo telovadnic 119.056 K, podpor 24.359 K, skupaj 143.415 K, vseh 20 let zveznega obstoja pa **166.666 K.**

Za strokovne knjižnice je zveza žrtvovala v teh dvajsetih letih 8437 K; razen tega je oskrbela 150 splošnih knjižnic.

Češki vsesokolski zleti.

Velika denarna sredstva, ki jih je sčasoma dobila Česká Obec Sokolská na razpolago; cilja zavestno, enotno, složno vodstvo; združevanje vedno večjega števila izbornih, nad vse požrtvovalnih delavcev v zveznih organih pa pravtako v organih posameznih žup; mogočno se razvijajoče Sokolstvo v Pragi,¹⁾ krepko to sokolsko središče in trdna opora zveznemu delovanju — vse to usposablja zvezo, da more vršiti dela največjega obsega in v največjem slogu.

Kako zna Česká Obec Sokolská zbirati moči podrejenih ji organizacijskih delov, kako družiti ogromno število posameznikov ter spojene moči upirati in popolno uveljavljati v isto smer, da izvede velikanske, posameznim delom neizvršne naloge, kažejo tudi onemu, ki nima vpogleda v notranje življenje tega kolosa, posebno češki vsesokolski zleti.

Vsesokolski zleti so češkemu narodu danes že v resnici to, kar so bili starim Grkom olimpske igre. Na tisoče in tisoče naroda se zbere ob vsesokolskih zletih v Pragi, da vidi svoje Sokole pri skupnem velikem delu, pa zopet v plemeniti tekmi med seboj. In tako mnoge preveri ta najsijajnejši vnanji dokaz uspešnosti sokolskega dela, tako mnoge, ki ga niso mogle preveriti še tako prepričevalne besede; tako mnoge pritegnejo veličastni ti prizori sokolske telesne in npravne moči k delu v bratskem sokolskem krogu. Znamenite smotre dela in napredka Sokolstva v gotovem obdobju so vsesokolski zleti, pa obenem mogočna izpodbuda Sokolstvu k čim krepkejšemu delu dolge mesece pred zletom ter najmočnejše sredstvo za množitev sokolskih vrst.

Kako raste in se dovršuje češko Sokolstvo od zleta do zleta!

Drugi vsesokolski zlet je bil nameravan že za l. 1887., v dneh 24.—28. junija, da ž njim proslave petindvajsetletnico češkega Sokolstva. Vlada pa je prepovedala izprevod ter tudi drugače stavila take pogoje, da ni kazalo drugega, kakor slavnost opustiti. Vkljub opustitvi pa so prišli v domovino američanski Sokoli. Na njih željo so se potem v Češkem Brodu dne 26. junija 1887. vršile tekme posameznikov v obsegu in po načinu, nameravanem za vsesokolski zlet

v Pragi. Pred tekmami je 320 telovadcev izvajalo rajalne vaje.

Drugi vsesokolski zlet v Pragi pa se je nato vršil šele l. 1891. v dneh 27.—30. junija. Zlet je priredila že Česká Obec Sokolská. Bila je to njena prva javna telovadba. Udeležilo se ga je 207 čeških sokolskih društev s 5520 udeležniki v kroju, 2310 telovadci pri prostih vajah, 244 vrstami pri javni telovadbi na orodju. Tekem se je udeležilo 13 vrst v višjem oddelku z 78 tekmovalci, 52 vrst v nižjem oddelku s 312 tekmovalci, tekem posameznikov na orodju 50, prostih tekem 36, posebnih tekem 12 tekmovalcev. Izdatkov za zlet je bilo 52.972 K 30 vin., dohodkov pa 59.916 K 72 vin., čistega dobička 6944 K 42 vinarjev.

Ob drugem zletu je štelo češko Sokolstvo 229 društev s 24.268 člani, med njimi 7926 telovadcev.

Tretji vsesokolski zlet v Pragi je bil v dneh 28. junija do 1. julija l. 1895. Udeležba: 346 društev s 7533 člani v kroju, 4287 telovadci pri prostih vajah in s 419 vrstami pri javni telovadbi na orodju. Tekem se je udeležilo 23 vrst in 141 posameznikov v višjem oddelku ter 99 vrst in 594 posameznikov v nižjem oddelku, proste tekme 46 tekmovalcev. Izdatki za zlet so znašali 61.139 K 46 vin., dohodki 66.599 K 46 vin., čisti dobiček 5460 K.

Konec l. 1895. je obsegalo češko Sokolstvo 405 društev s 40.661 člani, med njimi 11.220 telovadcev.

Četrty vsesokolski zlet v Pragi so priredili l. 1901. v dneh 28. junija do 1. julija. Udeležnikov je bilo iz 571 društev: 11.100 v kroju, 6705 telovadcev pri prostih vajah, 734 vrst, 867 telovadk, naraščaja 1988. Udeležba pri tekmah: 18 vrst in 118 posameznikov v višjem oddelku ter 188 vrst in 1220 posameznikov v nižjem oddelku; pri prostih tekmah 11, pri posebni tekmi 213 tekmovalcev. Troškov za zlet je bilo 126.009 kron 83 vin., dohodkov 154.203 K 32 vin., čisti prebitok torej 28.193 K 49 vin.

Za tega zleta je bilo v Zvezi česko-slovanškega Sokolstva 571 društev s 47.418 člani in 9808 telovadci.

Peti vsesokolski zlet v Pragi se je vršil l. 1907. ob enakih dneh kakor prejšnja dva. Udeležba: 12.555 čeških Sokolov v kroju, 7600 telovadcev pri prostih vajah, 2176 telovadk, 2300 naraščaja; pri tekmah: za prvenstvo Č.O.S. 19 tekmovalcev, v višjem oddelku 16 vrst in 106

¹⁾ V Pragi je dandanes že blizu 30 sokolskih društev z okoli 10.000 člani.

posameznikov, v nižjem oddelku 168 vrst in 1097 posameznikov, pri prosti tekmi 50 in pri posebni tekmi 236 tekmovalcev. Troški so znašali 288.556 kron 68 vin., prejemki pa 469.527 K 72 vin., prebitka je bilo torej 180.971 K 4 vin.!

Konec leta 1907. je imelo češko Sokolstvo 749 društev s 60.307 člani in 9086 članicami; telovadcev je bilo 14.719, telovadk 4209, moškega naraščaja (obrnega in šolskega) 17.385, ženskega naraščaja 4551.

Kakšne številke in koliko povedo! Koliko dela, truda in potu je bilo, da so se dvignile do te višine! Kakšno navdušenost nam oznanjajo in kakšno požrtvovalnost, koliko vztrajnost nam razodevajo in koliko energijo, kakšno samozavest morajo zbuditi v češkem Sokolstvu in kakšen ponos, kako morajo utrjati v njem vero v sebe, kako mu krepiti voljo za še intenzivnejše delo!

Napredek v izvežbanosti telovadcev sta posebno pokazala zadnja dva zleta.

Eno meril za to nam sme biti že samo število udeležnikov pri tekmah, ker se jih vobče udeležuje le malo nezadostno izobraženih telovadcev srečolovcev, kradečih sodnikom čas; upajo se k njim v veliki večini le telovadci, ki so dosegli vsaj srednjo mero vsestranske izvežbanosti in se morejo upravičeno nadejati, da si pribore vsaj zadovoljiv uspeh. Število udeležnikov pri tekmah ob V. zletu je bilo sicer nekoliko manjše, nego ob IV. zletu. Pripisati je to l. 1906. uvedenemu novemu tekmovalnemu redu. Izredno strogi ta red je izdatno zvišal zahteve do tekmovalcev. Vrh tega še predpisuje, da se smejo tekem udeležiti le vrste, oziroma posamezniki, ki so pri poprejšnjih preizkusnih tekmah v župah dosegli najmanj 60 odstotkov vseh dosežnih točk. Vsled te določbe se morejo prave tekme ob zletu udeležiti le telovadci, ki so se povzpeli že nad srednjo mero izurjenosti. Obtemtakem pomenja udeležbi ob IV. zletu skoro enaka udeležba na V. zletu dejansveno pomnožitev boljših telovadcev, neglede na mnogo težje vaje ob V. zletu in mnogo strožja sodilna načela novega tekmovalnega reda.

Splošno izvežbanost vsega članstva merimo po prostih vajah. Kako priproste so še ob II. in tudi še III. zletu, kako komplicirane pa že ob IV. celo pa ob V. zletu: tu obsega ena sama sestava malone toliko gibov, kakor ob II. ali III. zletu vseh pet sestav skupaj; razentega pa so še gibi in položaji nerazmerno težji. In vendar kakšen napredek v številu telovadcev pri javnem nastopu in kakšen napredek v preciznosti izvedbe!

Verno izvršujoč Tyrševo zahtevo, da je sokolsko telovadbo čim bolj izpopolnjevati v estetičnem oziru, pilijo in gladijo češki Sokoli od zleta do zleta bolj sestavo in izvedbo vaj sploh, zlasti pa prostih vaj. Lepe vaje, vedno ličnejše izvajanje posameznikov, vedno večja točnost in skladnost skupne izvedbe, vedno lepše urejeni in izvedeni skupni nastop k prostim vajam nareja učinek prostih vaj na čeških vsesokolskih zletih čimdalje krasnejši, ogromno število izvajalcev pa dviga ta učinek v mogočnost in veličastnost, ki zlasti sta ustanovila češkemu Sokolstvu svetovno slavo.

Za nekaj dni bo v Pragi na tisoče gledalcev zopet v nemal grandiozni ta prizor!

Češki sokolski polki se že pripravljajo na pot k šestemu svojemu zletu, da proslave z njim petdesetletnico češkega Sokolstva. Še številnejše bodo na tem zletu češke sokolske vrste, nego so bile na V. zletu. Saj se je češko Sokolstvo pomnožilo od tedaj za več nego za tretjino.

Goste z vsega sveta bo sprejemala čez teden dni sokolska Praga, mnogobrojne goste pred vsem iz slovanskih dežela. Posebno številno pa pohite k velikemu češkemu bratu Sokoli drugih slovanskih narodov. Pod mogočnimi perutmi češkega Sokola bo zbrana velika slovanska sokolska družina: Zveza slovanskega Sokolstva, ustanovljena na izpodbudo České Obce Sokolské, prireja v Pragi hkratu ob VI. češkem vsesokolskem zletu prvi slovanski vsesokolski zlet.

Delo, krepak čin mu je geslo! Bodi velikanskemu zletu ves uspeh!

(Dalje prih.)

Dr. Jindřich Vaníček.

(Konec.)

Ko se je udeležilo češko Sokolstvo l. 1889. prvičkrat mednarodne tekme v Parizu, so bratu J. Vaníčku poverili vodstvo I. tekmovalne vrste „České Obce Sokolské“, II. vrsto je vodil brat

Al. Prágr iz Kolina, vrsto „Praškega Sokola“ pa br. Jul. Grumlik.

Toda na vincenskem tekmovališču ni manjkalo mnogo, da se ne bi zgodila velika

nesreča. Pri vaji na bradlji je počila pod orjaškim Vaničkom slaba lestvina in njena železna ost mu je pretrgala telovadno srajčico, zapustivši za sabo neznatno prasko ob rebrih — tesnejši stik lestvinske osi bi bil usodepoln. V strogem pozoru stoječo vrsto njegovih borcev je preletel strah; vsem so se pa iskriale oči od radosti, ko je Vaniček s pravim, njemu lastnim sokolskim mirom posnel raztrgano srajčico ko pajčino raz telo ter nadaljeval tekmo na novem orodju. Sam genius Sokolstva je ščitil takrat Vanička in nam obvaroval poznejšega voditelja vseh zmagoslavnih čeških sokolskih vrst na mednarodnem tekmovališču.

Vaničkov in njegovih borcev uspeh v tej tekmi je prinesel I. vrsti Č. O. S. tretje mesto med vsemi tujimi tekmovalci ter zlato palmovo vejo in častno spominsko kolajno. Prvo mesto je dosegla takrat vrsta „Praškega Sokola“, drugo pa II. vrsta Č. O. S.; za njimi so sledile še tekmovalne vrste drugih telovadnih organizacij. S tem preznamenitim uspehom so izšle češke sokolske vrste iz prve mednarodne tekme.

Udeležba na pariški tekmi je bila važna za Vanička tudi še po drugi strani. Na telovadišču so nastopile posamezne inozemske telovadne organizacije z mnogovrstnimi vajami iz različnih telovadnih panog. Njihovi nastopi so nudili Vaničku mnogo novega; opazoval in motril jih je pozorno. Prišedši domov, pa je vse, kar je videl, skrbno proučil in izbral, kar je bilo dobrega in uporabnega, in je s tem obogatil sokolski telovadni program. Ugodno priliko za to mu je nudil II. češki vsesokolski zlet 1891. Tako si je pridobil J. Vaniček že zgodaj ugled in odločilno besedo v tehničnem vodstvu in je nastopil kot mož bodočnosti, ki ga čakajo važne vodilne naloge v Sokolstvu.

Približno čez dve leti po pariški tekmi je bilo v „Praškem Sokolu“ načelniško mesto prazno. Odločilni faktorji, ki so spoznali J. Vaničkovo neumorno in smotreno delavnost v tehničnem odseku Č. O. S., so njega izbrali za to važno mesto materinega sokolskega društva. Sprejel je častno ponudbo in 9. novembra leta 1891. nastopil Tyrševo dediščino. Kmalu nato so ga izvolili za načelnika Č. O. S. Ko so ustanovili leta 1908. „Zvezo Slovanskega Sokolstva“, je samoobsebi umevno dobil J. Vaniček vodilno načelniško mesto.

Omeniti hočemo le v glavnih obrisih Jindřich Vaničkovo delovanje v tej dobi; zakaj težko bi bilo, naštevati vse, kar je izvršil, ne da bi zaeno podrobneje razpravljali zgodovino slovanskega

Sokolstva zadnjih dvajsetih let — sodeloval je pač pri vsem. Ves razvoj Sokolstva v zadnjem dvajsetletju je tako tesno zvezan z Vaničkom kakor prvih dvajset let Sokolstva s Tyršem. Vrednejšega naslednika velikemu Tyršu ni mogla roditi češka mati!

Vaniček se je uveljavil v „Praškem Sokolu“. Prišel je iz malega društva in prevzel vodstvo močnega osrednjega društva, ki je štelo nad 1400 članov; za takratne razmere je to število nenavadno visoko. Nekateri Pražani celo niso bili zadovoljni, da je prihajal tuj načelnik od drugod in ne iz njih lastne srede. Toda Vaniček je takoj pregnal vse te pomisleke in si pridobil s svojimi očarujočimi vrlinami, s plemenitim značajem in strokovnjaškim znanjem vdanost in srca vsega članstva. Energično se je lotil vodstva in izpolnil vse nade, ki so jih stavili vanj. Na tem odgovornem mestu se je razvijal dalje in rasel z mogočno prospevajočo sokolsko idejo, toda ob vsem tem je ostal oni tihi, mili in skromni brat Vaniček, ki je stopil v osemdesetih letih preteklega stoletja v bratski krožek smichovskega Sokola.

Kot vrhovni vodja Sokolstva je Vaniček poklican pred vsemi, da skrbi in dela za razvoj sokolske telovadbe na temelju Tyrševega telovadnega sestava. Ob tem pa vedno z veliko pozornostjo sledi razvijanju telovadbe pri drugih narodih in si prizadeva uvesti in v sklad spraviti s sokolskim sestavom vse, kar se dobrega pojavlja v inozemstvu. Dobro pozna vse evropske telovadne sestave. Udeležuje se vseh večjih javnih priredb inorodnih telovadnih organizacij. Zlasti pogostoma je bil dobrodošel gost na francoskih telovadiščih. L. 1895. je prišel na Sansboeufovo priporočilo celo v slovečo vojaško telovadno in mečevalno šolo v Joinville pri Parizu, inozemcu sicer nedostopno. Tu je posvetil svojo pozornost več mesecev francoski telovadbi. Predvsem se je zanimal za boks, vaje z batonom, za borbo s palicami in za mečevanje. Tako je obogatil sokolsko vadbeno tvarino z mnogim novim; pri tem ni slepo posnemal vsega tujega, ampak izbiral in, če je bilo treba, prisposabljal sokolskemu sestavu. Programi čeških vsesokolskih zletov, vsak pot raznovrstnejši, kažejo te nove pridobitve. Pod Vaničkovim vodstvom pa češko Sokolstvo seveda tudi samostojno razvija vadivo ter ustvarja novosti. Posvedočil je to zlasti V. češki vsesokolski zlet.

Neprecenljiva Vaničkova zasluga je tudi, da je znal vzvišati in deloma tudi še zbuditi veselje za pravilno vadbo prostih vaj. Tudi tu se kažejo

sadovi Vaničkovega proučavanja francoske telovadbe. Kakor so bili Čehi v disciplinirani in enotni izvedbi prostih vaj v g m o t i vedno prvi in so še dandanes nedosežni vsem drugim narodom, tako so bili Francozi v težkosti in raznovrstnosti prostih vaj dokaj časa pred vsemi drugimi narodi: zlasti po Vaničkovi zaslugi pa jih Čehi dandanes že presegajo tudi v tem oziru.

Tehnični odsek Č. O. S., ki stoji na višku sodobne strokovne naobrazbe, vodi dr. Jindřich Vaniček s krepko in odločno roko proti stavljenemu cilju in bodri z lastno praktično in teoretično delavnostjo njegove člane k vztrajnemu delu. Dobro vedoč, da sloni prospevanje sokolskega gibanja na ramah dobrih vaditeljev in načelnikov, je odgojil tekoma svojega načelovanja na vaditeljskih tečajih češkemu Sokolstvu že več stotin teh prvih sokolskih pionirjev. In odtod vsestranski uspehi, ki so se najlepše pokazali na vsesokolskih zletih — dobro vaditeljstvo, zanesljivi telovadci.

Pri vsem svojem ogromnem delu pa nikdar ni pozabil bratskih slovanskih sokolskih organizacij; vedno je prihitel na njihove velike zlete s svojo izbrano četo ter pokazal ž njo vzorno telovadbo. Iz obilice naj navedem samo nekoliko njegovih posetov in nastopov pri jugoslovanskem Sokolstvu. Na ljubljanskem zletu l. 1904. je bil dr. Jindřich Vaniček v sodniškem zboru in štei pri dolgotrajni tekmi še pozno zvečer ob svitu užigalic plezalcem sekunde. Žal, da so se ob tem zletu zaradi pomanjkanja časa morale izpustiti vaje njegovih telovadcev na orodju in s kiji. Na I. hrvaškem vsesokolskem zletu l. 1906. je pokazal s svojimi izvoljenimi telovadci jugoslovanskim Sokolom krasno borbo s kratkimi palicami. Zatem je nastopil s svojimi elitnimi borci v Belgradu in Sofiji l. 1910., na II. hrvaškem zletu v Zagrebu l. 1911. i. d. — povsod z največjim uspehom.

Uspehi čeških Sokolov pri mednarodnih tekmah, so po velikem delu zasluga Vaničkova. Navaja jih k vedno krepkejšemu delu in večjemu izpopolnjevanju, pripravlja tekmovalce nad vse skrbno in tako zagotavlja vedno izredno časten uspeh, če ne zmago. Prvenstvo v mednarodni tekmi v Pragi l. 1907., II. mesto v težki luksemburški tekmi (l. 1909.), prvenstvo pri tekmi za srebrni ščit v Londonu (l. 1910.) in prvenstvo v Turinu (l. 1911.) — vse te velike uspehe je pri-

pisati v veliki meri napornemu delu od vseh visoko spoštovanega in ljubljenege vodje Jindre. Slovit je postal njegov govor češkim tekmovalcem po tekmi v Luksemburgu¹⁾ ki jih je ž njim izpodbudil k skrajnemu naporu v sledečih dveh letih, tako da so pri tekmi v Turinu, še težji nego v Luksemburgu, bili zopet prvi.

Ako bi hoteli le v podrobnem orisati njegovo delovanje na telovadnem polju, bi morali napisati celo knjigo.

Razen na telovadnem polju deluje Vaniček tudi pri upravi Č. O. S.

Navesti pa moramo poleg praktičnega, tudi Vaničkovo literarno delovanje. V sokolskih časopisih in spominskih listih je napisal mnogo strokovnih razprav, kritik in beležk. Samostojno so izšli v založništvu „Praškega Sokola“ njegovi spisi: „O rohování (boks) a šermu holí dlouhou (baton)“, II. izdaja l. 1910; „O šermu šavlí“, „O šermu holí krátkou“ in „Výklad cvičení pořadových dle povelů, přijatých cvičitelským sborem Č. O. S.“; skupno s K. Regalom l. 1892. spominski list „Lvov a Nancy“.

Petdesetletnica je Vanička našla zdravega in čvrstega pri delu sredi sokolske družine v telovadnici.

Prvikrat sem videl dr. J. Vanička l. 1904. na II. slovenskem vsesokolskem zletu v Ljubljani, pozneje zopet na I. hrvaškem vsesokolskem zletu v Zagrebu l. 1906. Imponirala mi je njegova stasita sokolska postava, njegov mirni in gotovi nastop, njegov lahki toda odločni korak. „Vitez je to“ — pišejo Sokolské Besedy. — „Junak! Morete si ga lahko predočiti. Visoka junaška postava kipečih mišic; vedno ponosno vzravnana glava z visokim čelom, kjer biva plemenit in junaški duh — duh vladarski; obraz plemenitih potez, ki vam izdaja na prvi hip, da stojite pred nenavadnim možem. Gotovo pa si ne morete predstavljati pogleda, ki sije iz teh dobrotljivih sinjih oči, ki gledajo tako, kakor da pričakujejo vse v redu. Pa tudi pogled, ki prikuje k zemlji, pod katerim mirno klonejo roke in glava, beseda pa zamre na ustnicah sredi govora proti volji govornika. Kaj šele, kadar zazveni njegov glas, čist in mil in zvočen kakor „Sigmundov“²⁾ od Sv. Vita, ki ga je uspaval; temu glasu moraš slediti. In sedaj uvažujte, da je ta junak v službi krasne in velike ideje, ki ji redno posveča polovico dnevnega časa. Pomislite, da ne pozna prestanka, odpočitka in

¹⁾ Glej lanjski letnik „Slovenskega Sokola“ v št. 6. na str. 46. („Prisega čeških tekmovalcev“).

²⁾ Sigmund je farni zvon pri sv. Vitu, v Vaničkovem rojstnem okraju.

utrujenosti, da dela vneto, da posveča vsak utrip svojega srca ideji, ki se ji je vdal z vso svojo globoko dušo. Pomislite, da vrši že trideset let vzgojevalno delo za plemenito idejo in da je že dvajset let načelnik mogočne skupine. Dvajset let! Koliko malih, neznatnih ljudi se je že zbralo okoli njega s svojimi željami, koliko jih je osrečil s svojo velikodušnostjo, koliko pridobil s svojim zgledom. Kakšna sila mora biti v duši, ki stoji sama, sredi nedosegajočih jo ljudi, kakor svetilnik v morju. V duši, ki vodi, kaže pot, v duši, ki je tako silna, da ne najde niti odpora, niti sebe vrednega tekmeca. V duši, ki je od vseh ljubljena, ki vse ljubi. Da, od vseh ljubljena! Ni člo-

veka, ki ne bi vzljubil prostovoljno, otroško in vdano, pa tem bolj goreče in iz vsega srca našega dragega Jindra — kakor bratje imenujejo milega načelnika Slovanskega Sokolstva, Č. O. S. in Praškega Sokola, brata dr. Jindřicha Vaníčka.“

O petdesetletnici so bila k Tebi, dragi Jindra, obrnjena srca celokupnega slovanskega Sokolstva. Tudi slovenski Sokoli smo se Te spominjali s ponosom in hvaležnostjo v srcih, visoko ceneč Tebe in Tvoje požrtvovalno delo. Iz globine naših src želimo, da bi vodil junaške slovanske sokolske čete zdrav in čil še mnoga, mnoga leta! Na zdar!

—c.

Spomini izza prvih let Vaníčkovnega načelništva.

„Napiši nam nekaj o Jindri.¹⁾ Poznaš ga dobro, poznaš ga izza krize v Praškem Sokolu, ne bo Ti to težko!“

Dragi! Kako zelo se motite! Prav vsled tega, ker ga poznam, ker ga poznam samo nekoliko več kot Vi, mi je tako težko pisati o našem Jindri.

Kaj je Vaníček Sokolstvu sedaj in že dolgo časa, kaj mu je Sokolstvo dolžno — to veste sami dobro. Toda kaj nam je bil tedaj, kaj je bil prav tedaj Praškemu Sokolu in s tem Sokolstvu sploh, o tem bi moralo pisati spretnejše pero. Zato se omejim samo na kratko spominsko sliko.

Ako bi Vam napisal živo resnico o tem, kako zelo smo ljubili Jindra, da, kako smo ga naravnost oboževali, bi morda rekli: „Fraze sanjavega mladeniča iz dobe idealne mladosti proti bivšemu svojemu velikemu učitelju.“ Toda krivo bi sodili mene in vse, ki jim je bilo dano videti ga, poslušati ga in se od njega učiti; krivico bi delali nam vsem, ki nam je bil Jindra tedaj — ne morem drugače, moram tako reči — rešitelj.

In nasprotno, ako bi Vam ne napisal vsega in odkritosrčno, kar živo čutim še po dvajsetih letih, bi nesokolsko delal krivico njemu — in tega ne morem, za vse najdražje na svetu ne morem.

Kaj naj torej storim, zlasti, ko mi niso prisodile Sojenice niti iskricice pisateljskih zmožnosti —?

Ko sem naredil pred leti prvokrat izlet k Belopeškim jezerom, je bilo uprav po hudi nočni nevihti, jezera in Mangart je zakrivala gosta megla mojim očem; razočaran sem sedel na breg in čakal, zaupajoč v milosrčnost neba, in v resnici ne čisto zastoj. Pod učinkom svetlega solnca so se pričele megle polagoma gibati, se dvigati, kakor bi v gledališču počasi dvigali zagrinjalo; vidim že celo jezero, vidim na nasprotnem bregu med skalami mogočne bore; megla se redči, se vzdiga in vali dalje — razločim že tudi glavo velikana Mangarta, belo kakor lasje častiljivega starca. Toda lahke megle so še zastirale vso pokrajino in željno sem pričakoval trenutka, da zazrem pred sabo vso to krasno sliko čisto in jasno, kakršna pač mora biti za temi meglami.

Tako nekako nejasno Vam sedaj pokaže moja spominska črtica našega velikega Jindra; toda ne pozabite ob tem, da je za tem zavojem megle, ki je ne morem nikakor razjasniti, da je šele tam ves Jindra, Jindra prav tak, kakršen je bil in je še sedaj in kakor ga nihče ne bo mogel orisati z besedo.

Usoda mi je naklonila, da sem bil član Praškega Sokola v nemirni dobi, v dobi, ko smo nekateri izvoljenci prošli ogenj sokolskega krsta — bili celo prisiljeni odreči disciplino, kakor v Sienkiewiczovi trilogiji gospod Wołodyjowski. — Konec koncev: po nepozabni izgubi br. Reegra je prišel iz Smichova v Praškega Sokola on —

¹⁾ Povodoma Vaníčkovnega jubileja smo se obrnili do enega na Kranjskem bivajočih Čehov, ki je bil ob nastopu Vaníčkovem na čelo Sokolstva telovadec v Praškem Sokolu. Ljubeznivo se je odzval naši prošnji in nam poslal te spominske črtice, ki zanimivo opisujejo velikega sokolskega vodjo in gorko ljubezen njegovih učencev do njega.

Objava teh črtic kakor tudi članka o dr. J. Vaníčku se je spričo obilnega gradiva za praški zlet žal morala radi nedostatka prostora zakasniti.

Jindřich Vaníček, seveda dogovorno, v ta namen, da vlada nam „borcem“ borec nad borci. Ako sploh o kom, tedaj morem smelo reči o njem „prišel je in zmagal“, da, on je zmagal še celo prej, nego je prišel.

Ni mu bilo potreba, šele pridobivati si src članstva; s svojim mirnim, moškim in krasnim pojavom, s svojimi odkritosrčnimi, jasnimi in v resnici sokolskimi očmi, iz katerih je nevarljivo odsevala dobrot, toda tudi odločnost in neomajnost, si je pridobil Jindra vsakega takoj v prvem trenutku; a kaj šele potem, ko smo ga spoznali bliže, spoznali njegovo delo, njegovo voljo, vodstvo in — cilje!

Resnično, komaj se je bil pojavil, je bil že naš, naš z vsem srcem in z vso dušo, in mi, mi smo bili njegovi.

Bilo nas je nekaj telovadcev, ki smo v prostem času telovadnih večerov telovadili kot vrsta, vadili in prirejali tudi tekme. Jindra, ki je spoznal takoj na prvi pogled, kaj tiči v tej „telovadni stranki“, in poznal nekatere iz naše srede morda že po „ustnem izročilu“ — je prišel krasnega večera — imeli smo ravno konja na šir — in rekel: „Dovolite mi, da telovadam z Vami kot gost, ki se popolnoma poda vašemu redu?“ Tableau — toda samo trenutek, potem nekaki nesokolski glasi — izraz brezmejne radosti mladih ljudi — in Jindri smo „milostljivo“ dovolili, da telovadi z nami.

Mi priprosti „žabarji“ divjaki in on, ki smo ga ljubili in spoštovali nad vse, toda še nismo niti slutili takrat o njem „do kam to privede“; Jindra, general nad generali, ki mu nismo bili vredni obrisati potu raz pleča po kakšnem „guljenju“ — on pride sam, pride in prosi svoje vojake, da sme v njihovo sredo!

Morali smo ga spoštovati in ljubiti iz vsega srca. Vsi smo mu bili hvaležni in izkušali smo svojemu bodočemu načelniku pokazati naša čustva, enovito, kratko pa izrazito.

Decembra 1. 1891., prvo soboto načelništva br. Vaníčka (tako imam to napisano na diplomu), je bilo določeno, da naša „stranka“, oziroma sodnik Eda izroči zmagovalcu diplomo. Z „njegovim“ dovoljenjem se je zgodilo to ravno na to spominsko soboto, diplomu vrle „telovadne stranke“ mi je izročil Jindra sam! Tako je ljubil on svoje telovadce in morda razumete, v kakšni vdanosti in ljubezni smo goreli zanj, morda verjamete, da bi šli za Vaníčka tudi v ogenj. Poslej se je začelo v Praškem Sokolu zopet drugo živ-

ljenje, začelo se je jasni kroginkrog in posledek njegovega vpliva, njegovega dela in energije — vidimo najbolje v sedanjih uspehih, nikdar prej pričakovanih v tej velikosti in dovršenosti.

Tak je bil Vaníček doma — oče telovadcev — sedaj pa izvedite, kakšen je bil tudi zunaj Prage in v življenju sploh.

Nekatere izmed nas, ki smo bili iz sestrške Morave, je nazival: moji dragi, moravski Makabejci in čutili smo ob tem, da smo resnično med njegovimi ljubljenci. Takrat smo ustanavljali v južnoizhodni Moravi društvo za društvom in hoteč se v malem, narodno ogroženem mestecu „postaviti“ s Prago, smo naprosili našega Jindro, da bi s svojo navzočnostjo dal našemu nastopu večjo tehtnost. Vaníček je bil tedaj rekonvalescent, poleg tega je imel dela nad glavo in nismo se nadejali, da se Vaníček odpravi na tako dolgo pot iz Prage, ker bi izgubil najmanj dan in noč zavoljo neznatnega javnega nastopa. V odgovoru, ki nam ga je poslal takoj, je navedel naš ljubi Vaníček en sam pogoj: „Čeprav ne morem izgubiti niti ure svojega časa — Vam, dragi Makabejci, ne morem odreči, pridem k Vam, ako mi dopusti zdravje.“ Razumete, koliko je žrtvoval stvari, ki ji je posvetil vse svoje življenje in vse svoje najboljše moči? Žrtev seveda imenujemo to samo mi — toda Jindri je bilo resnično to tako samoobsebi umevno, po njegovih načelih in po vsej njegovi bitnosti mu je bilo to celo dolžnost in zadržati bi ga bili mogli le oziri na zdravje.

Ali najdete drugega takega načelnika, ki bi se odpravil na tako dolgo pot ob preobilici dela in slabotnem zdravju samo zavoljo nastopa društva, ki je štelo komaj 50 članov. Gotovo nikoli! Zakaj Jindra — in posebno tedaj — je bil samo eden, kakor je bil samo en Fügner, samo en Tyrš in samo en Scheiner.

Vaníček je prišel — izmed nas je ob tej priliki vrasel vsak za par centimetrov, napete prsi so hotele počiti in take samozavesti nismo imeli pozneje morda nikdar več . . .

Telovadni nastop na prostem je bil končan, po trdem sokolskem delu so se vrgli vsi telovadci v tok zabave in plesa. Nehvaležneži so za trenutek popolnoma pozabili veljavnega gosta. Bili smo pač še mlada piščeta . . .

Po prvem oddihu se ozrem po ljubem gostu, iščem Vaníčka, iščem ga po vseh kotih, toda Jindra — kakor bi se bil udrl v zemljo; sumil sem že, da je po dovršeni dolžnosti, sam poznavajoč

samo delo in dolžnost, kratkomalo odšel. Toda ne! Daleč od zabavališča v tihoti globokega gozda sem ga našel sedečega, z glavo oprtega na roke — snival je, snival veliki človek o velikem delu, ne imajoč drugih sanj in hrepenenj kakor Sokolstvo in njegovo poslanstvo, dovršeno izvedeno v vsem češkem narodu.

„Jindro! Prosim te, kaj delaš tukaj? Ali se morda huduješ nad našo zabavo?“

„Dečko, pojdi sem! Glej: kadar bo ves narod tak, kakor ste vi, kadar bo še boljši in še boljši, tedaj šele bo dobro na Češkem. Kako bi se mogel hudovati nad svojimi Makabejci? Prijalo mi je vaše pošteno delo; poiskal sem si ta tihi kotic gozdni, da bi si ustvaril pod lepim vtiskom vašega uspeha sliko svojih sanj, sliko našega naroda, kakšen bi bil, ako bi imel jaz milijone in bi bil prost vseh drugih skrbi, da bi mogel posvečati vsak dan, da, vsako uro svojega življenja edino le sokolski stvari. Potoval bi dan na dan od mesta do mesta, od vasi do vasi in bi ustanavljal sokolska društva, bi poučeval in

izpodbujal ter tako dajal domovini najboljše izmed najboljšega, sokolske junake!“

Dih mi je zastajal v prsah. Ta Jindra, kakor da ne bi bil človek! Ne pozna odpočitka, ne pozna zabave! Takrat šele sem se sramoval, da smo bili mi tamkaj vdani glušilnemu veselju, on pa tu v samotni, vdan edino le svoji ljubezni, Sokolstvu, vdan brez oddiha in utrujenosti.

Toda nisi sanjal takrat zastonj, niso bile to sanje, mamljive, umišljave. Vse Tvoje velikansko delo, vsa Tvoja ljubezen je prinesla narodu najboljše plodove, plodove, o katerih se nam ni nikdar sanjalo, plodove, ki zbuja občudovanje in tudi zavist vsega sveta! Predragi Jindřich! K neizmerni hvali, ki Ti jo dolguje češki narod, k neštetim čestitkam iz vseh krajev Evrope in Prekomorja sprejmi tudi najjudanejši izraz moje hvaležnosti: sokolski stisk Tvoji oblagodarjeni desnici z zagotovilom, da mi je še danes tako, kakor pred dvajsetimi leti največji ponos, da sem smel kdaj Tebi reči: brat!

Středobloude.

Častni večer br. Pavla Skaleta.

Sijajen zgled vztrajnosti in požrtvovalnosti daje slovenskim Sokolom blagajnik najstarejšega slovenskega sokolskega društva, „Sokola“ v Ljubljani, brat Pavel Skale.

Že sedemindvajseto leto teče od tedaj, ko ga je ljubljanski Sokol prvič izvolil v svoj odbor ter mu poveril posel društvenega blagajnika. Ta izvolitev se je ponavljala leto za leto in leto za leto je brat Skale rad iznova prevzemal blagajništvo ter ga opravljal nad vse vestno in skrbno pa tudi drugače ves čas marljivo in uspešno sodeloval z izkušenimi svojimi močmi pri društveni upravi.

V priznanje njegovih izrednih zaslug ga je društvo na svojem rednem občnem zboru l. 1911., ko je preteklo 25 let njegovega blagajnikovanja, z velikim navdušenjem izvolilo za svojega častnega člana. Ne bi se bilo čuditi, ako bi bil brat Skale po tako dolgem času neumornega dela porabil priliko lepo zaokroženega števila let svojega odborništvu in blagajništvu pri ljubljanskem Sokolu ter odložil ne ravno lahko breme društvenega blagajnika. Ali brat Skale ga je ob navdušenem ploskanju članstva iznova naložil nase ter ga, zdrav in čvrst, ne poznaoč utrujenosti, krep-

ko nosi dalje v velik prid društva in daje tako prekrasen zgled pravega Sokola.

Brat Pavel Skale ne šteje let svojemu delu za Sokolstvo pa tudi ni mož, ki bi iskal hvale in priznanja za to delo. V delu samem, v napredku društva, ki mu je tako zvesto in z vso dušo vdan, edino v tem je vedno iskal svojega zadoščenja. Toda društvo ni odvezano hvale in priznanja, ki mu ji dolguje, čeprav br. Skale ne išče in ne zahteva plačila tega dolga.

Da k imenovanju za častnega člana da še novega izraza svoji hvaležnosti, mu je letos, 30. marca, priredilo časten večer. Ob tej priliki mu je izročilo tudi diplomu častnega člana, ki jo je umetniško lepo izvedel br. Rudolf Vesel.

Večer se je priredil v mali dvorani „Narodnega doma“. Sodelovala sta del pevskega zbora društva „Slavca“ in salonski orkester Sokola Ljubljana I. Večer so počastili ljubljanski župan brat dr. Ivan Tavčar, zastopniki Slovenske sokolske zveze, na čelu jim br. dr. Ivan Oražen, zastopniki Sokolske župe Ljubljana I. s podstarosto bratom dr. J. Pipenbacherjem in načelnikom br. dr. Pavlom Pestotnikom, zastopniki Ljubljanske sokolske župe s podstarosto br. dr. Windischerjem in podnačel-

nikom br. Bojanom Drenikom i. dr. Zastopano je bilo tudi ženstvo.

Starosta ljubljanskega Sokola, br. dr. Viktor Murnik, je prisrčno pozdravil vse udeležnice in udeležnike iz Ljubljanskega Sokola in bližnjih sokolskih društev, ki so prišli, da dajo čast, komur gre čast. Imenoma je pozdravil župana brata dr. Ivana Tavčarja, zveznega starosta br. dr. Ivana Oražna in vse zgoraj navedene zastopnike. Izrekel je zahvalo in pozdrav tudi pevcem bratskega društva „Slavca“ in bratom članom orkestra Sokola I. Posebno veselje je izrazil nad prisotnostjo br. dr. Ivana Tavčarja ter br. dr. Josipa Kušarja in br. dr. Vladimirja Ravniharja, ki so vsi, prvi kot starosta, druga dva kot podstarosti, dolgo vrsto let s slavlencem zaslužno delovali v odboru ljubljanskega Sokola. Prihod dobrih teh poznavalcev Skaletovega dela, prihod br. dr. Kušarja celo iz Kranja, je najlepši dokaz, kako popolno zasluži brat Skale današnje slavje. Zaslužil je večje, slovesnejše, nego je to. Ali poznajoč skromnost brata Skaleta, vemo, da bi se najrajši umaknil še temu. Treba pa je, da mu po priznanju in zahvali občnega zbora damo priznanje in izrečemo zahvalo pred širjim krogom.

Zakaj primer in zgled, ki ga je postavil brat Pavel Skale, nima doslej enakega v zgodovini slovenskega Sokolstva. Vajeni smo pač take primere in zglede srečavati v češkem Sokolstvu. Zlasti zadnja leta se množe poročila v čeških sokolskih listih o dvajsetletnem, petindvajsetletnem in večletnem delovanju čeških sokolskih delavcev. Pri nas je brat Skale prvi, ki se more ozirati na tako dolgo dobo neprestanega dela za Sokolstvo. Kar pa nas ob osamljenosti takega primera more

tolaziti, je to, da je prvi ta primer tem zglednejši.

Brat Skale v sokolski družini ni bil postavljen na nobeno posebno vidno mesto, ampak si je izbral najbolj skriti kotiček v društvu, tam, kjer stoji društvena blagajnica, ter ždel pri njej, od javnosti neopažen, leto za letom in opravljal nehvaležni posel njenega čuvaja. Zakaj vedno je izpostavljena krotim napadom, sedaj od te, sedaj od one strani, saj je ni stvari v društvenem življenju, kakor sploh ne na tem svetu, za katero

ne bi bilo treba tudi onega, ki mu pravijo *nervus rerum agendarum*. No, brat Skale je varčeval, ali upravičenim zahtevam ni bil nikdar nedostopen. In če je moral katerikoli poseči v blagajnico, se mu je sicer žalostno povesila glava, pa že začela misliti, kako zopet dopolniti blagajnico. Pri društvenih prireditvah, važnem viru društvenih dohodkov, kako iznajdljiva mu je bila misel, kako urne roke in noge, da se te priredbe prirede ne samo čim bolje, temveč tudi s čim manjšimi troški in s tem večjim prebitkom! In tako so tekla leta, in krone društvenega denarja, ki so šle skozi njegove roke, štejejo na stotisoče

Pavel Skale.

in računov, ki jih je poravnal, nikdar ne nepreiskanih glede pravosti pa tudi glede znižljivosti, se je nagromadila cela gora in neskončna je vrsta števil, ki jih je vpisal v vzorno vojene knjige. Ko pa je tako poteklo petindvajset let, smo ga imenovali za častnega člana pa — zopet izvolili za blagajnika. In br. Skale ni rekel: „Truden sem, dosti dolgo že delam to delo, izberite drugega!“ Ne, tiho in skromno je zopet sedel na svojo blagajnico in jo čuva dalje, sedaj že sedemindvajseto leto. Bratje, že toliko let

odbornikovanja brez posebnega področja, že samo to bi bilo nekaj izrednega pri nas! Toda nad četrto stoletja blagajnikovanja, neprijetnega in ne-hvaležnega tega posla, ki si zanj vsak odbornik tako rad odreka poklic — enakega pri nas še nismo doživeli v sokolskem društvu in menda sploh ne v nobenem slovenskem društvu. To je brezprimerna nesebičnost, vztrajnost in požrtvovalnost, da, svoje vrste junaštvo!

Brat Skale! Ko Ti sedaj izročam dokaz imenovanja Tvojega za častnega člana, se zavedam in se zavedamo vsi, da je to imenovanje le skromen, nezadosten izraz časti in hvale, ki smo Ti jo dolžni. Ali po naši uredbi je častno članstvo najvišja čast, ki jo more društvo dati, in dali smo Ti jo navdušenih src, pa tudi polni ljubezni do Tebe. Bil si nam vedno dober in zvest brat! Ali naj naposled še dostavim prošnjo, da nam ostaneš tak tudi vprihodnje? Žalil bi Te, poznamo tvoje zlato srce, ne premeniš se. Pravtako pa tudi vemo, da Tvoja neizmerna ljubezen do našega društva in do sokolske stvari ne dovoli, da bi Tvoje roke pustile delo sokolsko prej, nego neha biti Tvoje srce. Brat Skale, ti skala, na katero je tako krepko priraslo naše društvo, bodi nam še dolgo, dolgo zdrav in čvrst! Na zdar!

Po dvorani so zadoneli navdušeni klici „na zdar!“, godba je zaigrala, slavljenca so čestitali vsevprek.

Ginjen se je zahvalil slavljenec za izkazano mu čast, za tople besede br. staroste ter za dokaze bratske ljubezni članstva. Zahvaljuje se posebej, da so se ga spomnili in s svojim prihodom počastili br. dr. Ivan Tavčar, br. dr. Josip Kušar in br. dr. Vladimir Ravnihar, ki je ž njimi skupno deloval v odboru ljubljanskega Sokola. Zavedal se je vedno važnosti dobrega blagajništva in gospodarstva za društvo. Izkušal je kar najbolje vršiti poverjeni mu posel. Podaja na to zanimive slike iz preteklosti ljubljanskega Sokola, iz telovadnice njegove, ki jo je pohajal že deček; spominja se navdušenih izletov in drugih priredb Sokolovih, ki so toliko pripomogle k probudi naroda. Bilo je mnogo veselih prilik, pa tudi žalostnih trenutkov. Bilo je mnogo uspehov, pa tudi borb z velikimi ovirami. Zapreke niso mogle za-

braniti napredka ljubljanskega Sokola. Krepko se je razvijal, prirasli so mu številni bratje, Slovensko Sokolstvo se je dvignilo do današnjega lepega procvita. Naj bi bil vprihodnje še lepši ter v še večjo korist slovenskemu narodu. Na zdar!

Z navdušenim ploskanjem so bile sprejete te besede zaslužnega sokolskega delavca.

Nato je govoril br. dr. Josip Kušar: Tri dobe so v Skaletovem delovanju: mladeniška, druga nekako od 1886 do 1897, tretja pa doba renesanse Sokolove; skozi vse dobe pa se vleče nit njegove neumorne delavnosti, gorke ljubezni do domovine, pristrčnega bratstva do sobratov. (Krepko pritrdjevanje in nazdar-klici).

Zvezni starosta br. dr. Oražen poudarja neomajno značajnost br. Skaleta, ki ga je ohranila vedno zvestega sebi, Sokolu in narodu. Stavi slavljenca vsem Sokolom za zgled ter mu v imenu vsega slovenskega Sokolstva kliče krepak na zdar, ki ga vneto ponove vsi navzočni.

Br. dr. Ivan Tavčar, navdušeno pozdravljen, se v prisrčnih besedah obrača do slavljenca in izreka staremu, pa še vedno telesno čilemu ter duševno svežemu Sokolu iskrene čestitke. Ozira se potem na današnje stanje Sokolstva ter poudarja njegovo veliko važnost za narod pa tudi za državo, ki ji mora biti do vzgoje zdravih in krepkih mož; tem manj je umevno, da mečejo sokolska društva iz sokolskih telovadnic na cesto, kakor se je to dogodilo Sokoloma Ljubljana I. in II. in nekaterim drugim sokolskim društvom. Zagotavlja, da se bo pri mestni občini vedno zavzemal za podporo sokolskih društev ter krepko nazdravlja vsemu slovenskemu Sokolstvu. Govoru je sledilo gromovito ploskanje.

Brat Skale se naposled še enkrat zahvali vsem, ki so ga počastili, ter izreka posebno zahvalo „Slavcu“ in orkestru Sokola I.

Še dolgo je bila zbrana sokolska družba z bratom Skaletom v svoji sredi. Spominjali smo se preteklih časov pa snovali načrte za prihodnjost. Izmenoma so nastopali pevci „Slavčevi“ in orkester Sokola I. ter za svoje izborna proizvajanje želi obilo pohvale. Bil je to lep večer.

a.

† Anton Aškerc.

Dne 10. junija je preletela slovenski svet nenadoma vest, da je umrl Anton Aškerc, najpopularnejši slovenski pesnik v novejši dobi.

„Ni hiral kot stavec, ki je senca življenja in podoba umrljivosti. Padel je na mah. Tako umirajo, tako padajo junaki!“ je rekel govornik ob odprtem njegovem grobu.

In v resnici junak je bil Anton Aškerc. Odkriti in možato je priznaval svoje prepričanje in delal dosledno po njem, pa naj mu je to tudi donášalo muk in trpljenja. Sredi viharjev življenja ni nikdar klonil glave.

Ž njim je izginila silna osebnost, ž njim preminul velik značaj in velik pesnik, pesnik pravice in resnice, pesnik bratstva in svobode, pe-

snik samozavesti, ponosa in poguma, pesnik krepkosti in energije.

Gesla ta so napisana tudi na praporu sokolskem. Zategadelj je bil Aškerc nad vse ljub tudi slovenskim Sokolom, zategadelj je pesnik sam z veliko ljubeznijo zrl na Sokolstvo ter mu spesnil tudi krasne sokolske pesmi. Živo se je zanimal za Sokolstvo — kako redek pojav med slovenskimi slovstveniki! Živahno je sledil njegovemu delu, iskreno se je veselil njegovih uspehov, preverjen o veliki važnosti njegove naloge.

Slovensko Sokolstvo ohrani velikemu pesniku in iskrenemu prijatelju slaven spomin, v sokolskih vrstah se bo vedno s častjo, spoštovanjem in z občudovanjem imenovalo njegovo ime!

—z—

Vestnik slovenskega Sokolstva.

Ljubljanska sokolska župa.

Ljubljanskega Sokola redni občni zbor se je vršil dne 24. januarja 1912.¹⁾ Starosta br. dr. Viktor Murnik je v svojem ogovoru podal splošno sliko o lanskem društvenem delovanju, notranjem in javnem. Društva pa ni bilo samo skrb zase, temveč tudi pomoči potrebnih društev v Ljubljanski sokolski župi. Pošiljalo je tudi lani svoje vaditelje poučevati na Ig (br. Štruklja), v Domžale (br. Kostnapfla), Notranjo Gorico (brata Burgstalerja in Fuksa) ter v Šiško, kjer je načelnik brat Drenik prevzel za več mesecev celo popolno vodstvo telovadbe. Društvo je bilo dalje poklicano, da se je v njem vadila in pripravljala vrsta S. S. Z. za tekmo v Turinu. Proti koncu leta sta bratski društvi „Sokol Ljubljana I.“ in „Sokol Ljubljana II.“ izgubili telovadnici. Prepustili smo jima za dva večera na teden svojo telovadnico za nizko odškodnino v kritje lastnih naših izdatkov, ki nam jih povzročajo njih telovadba v naši telovadnici. Spominja se nato z gorkimi besedami lani umrlih članov, bratov Arnošta Windischerja, Ivana Podboja, Janka Colnarja in Rudolfa Bonača. Zveste Sokole nam je prekmalu pobrala neizprosna smrt iz naših vrst. Ohranimo jih v najlepšem spominu. Govornik se nadalje spominja umrlega velikega rodoljuba Ivana Fabjančiča. Nad vse skromni mož je živel tiho in mirno, pa živel ves le svojemu narodu. Zapustil je narodu velike vsote. Tudi naše društvo mu je dolžno posebno hvaležnost. Volil mu je znatni znesek 1000 K. Bodi mu najčastnejši spomin v naših srcih! Naposled izreka starosta zahvalo vsem društvenim delavcem in podpornikom.

Poročilu tajnika br. Janka Berceta je posneti, da je društvo štelu koncema leta 401 rednega člana ter 13 častnih članov. Novoizvoljeni odbor se je sestavil tako: tajniške posle je prevzel poročevalec, blagajniške zopet požrtvovalni

brat Pavel Skale, posel gospodarja br. Burgstaler, upravo stavbnega sklada br. Franke. Odbor je imel 13 sej za tekoče posle, razen tega več izrednih za raznih društvenih prireditvev. Vršil se je 1 izreden občni zbor dne 22. junija zaradi volitve predsestva Slovenske sokolske zveze. Lani sta praznovala dva častna člana, bivša dolgoletna starosti, brata dr. Iv. Tavčar in Iv. Hribar svoji 60 letnici; obema je društvo izreklo čestitke. Prva naloga novega odbora je bila, da priredi tradicionalno maškarado; vršila se je dne 23. februarja z devizo „Emona-Ljubljana“ v krasno dokorirani društveni telovadnici. Dasi je bil obisk slabši nego prejšnja leta, je prireditev zelo lepo uspela. Zato gre zahvala veselilnemu odseku, zlasti pa njegovemu načelniku, br. Viktorju Zupancu. Druga prireditev je bila kresna veselica dne 24. junija v Švicariji. Obisk je bil dober, pa vendar ne tak, kakor bi bil mogoč na dirkališču, ki je tudi sicer primernejše za tako prireditvev. Krasno je uspel „Miklavžev večer“ 5. decembra. Društvena telovadnica je bila natlačeno polna ter obiskana od najširjih krogov. Zlasti treba poudarjati, da so prišle rodbine, ki sploh niso še nikdar posetile naših prireditvev. Enako je udeležba na Silvestrovem večeru 31. decembra pokazala, kako velike simpatije ljubljanskega občinstva uživa naše društvo. Za 50 letnice Narodne čitalnice v Ljubljani se je udeležila deputacija našega društva slavnostnega zborovanja dne 6. januarja pod vodstvom br. staroste. Pri slavnostni gledališki predstavi dne 5. januarja je pri alegoriji na prošnjo Narodne čitalnice sodelovalo dvanajst naših telovadcev z društveno zastavo. 6. januarja popoldne pa je naše društvo na čast gostom priredilo dobro uspelo javno telovadbo. Meseca februarja 1. 1911. je slavilo „Slov. pisateljsko podporno društvo“ svojo 25 letnico. Ob tej priliki nam je podarilo spominsko knjigo ter nam sporočilo toplo zahvalo

¹⁾ Poročilo se je zakasnilo radi nedostatka prostora.

za podporo in sodelovanje ob raznih prireditvah omenjenega društva. Na povabilo se je slavnostne akademije dne 2. aprila udeležila posebna deputacija pod vodstvom br. staroste. Lani je društvo priredilo pešizleta v Dragomelj in Domžale dne 18. junija ter na Igu dne 15. oktobra; oba sta uspela krasno. Dalje se je društvo v lepem številu udeležilo župnega zleta v Domžalah za otvoritve „Sokolskega Doma“ dne 6. avgusta, potem hrvaškega vsesokolskega zleta dne 13. in 14. avgusta, ter zleta župe Ljubljana I v Kamniku dne 16. julija. — Poročilo se spominja nato umrlih članov ter dobrotnika društvenega, pokojnega Ivana Fabjančiča. — Zahvalno omenja podpornikov pri društvenih prireditvah, zlasti Ženskega telovadnega društva v Ljubljani ter trg. društva „Merkurja“. — Koncema meseca novembra se je ustanovil v društvu jezdni odsek. Na prošnjo društva „Merkurja“ smo prepustili ob nedeljah pop. telovadnico za telovadbo trgovskega naraščaja pod vodstvom naših vaditeljev. Naposled omenja še prepustitve društvene telovadnice Sokolu I. in II.

Poročilo se je odobrilo in se je izrekla br. tajniku zahvala občnega zbora.

Potem je poročal načelnik br. Bojan Drenik: V vadiateljskem zboru so bili razen načelnika vaditelji bratje: Burgstaler, Bukovnik, Kostnapfel, dr. Murnik, Rihar, Poženel, Thaler; vadiateljski namestniki: Malnar, Mikuž, Štrukelj; pripravniki: Ambrožič, Fuks, Pogačnik, Simončič. Telovadila sta 2 oddelka ob ponedeljkih, sredah in petkih od polu 7. do polu 8. ter od polu 9. do polu 10. zvečer; prvi oddelek v dveh ali treh vrstah največ 18 telovadcev, najmanj 10 telovadcev na večer; drugi oddelek v 3—5 vrstah, največ 38, najmanj 15 telovadcev na večer. Telovadci tega oddelka so se tudi udeleževali vseh javnih nastopov: za razvitja sokolskega prapora v Škofji Loki vrsta na krogih in s hkratnimi vajami na dveh bradljah; na Sokolskem zletu v Domžalah: pri prostih vajah, tri vrste na drogu, na krogih in na konju, 7 telovadcev je sodelovalo pri hkratnih vajah na 4 bradljah; na zletu sokolske župe Ljubljana I v Kamniku vrsta na krogih in s hkratnimi vajami na dveh bradljah; na vsesokolskem zletu v Zagrebu: pri prostih vajah, boljši telovadci so sodelovali pri hkratnih vajah slovenskih Sokolov na 4 bradljah ter v vrstah, ki sta telovadili na krogih in na konju; pri prireditvi Sokola na Igu: na bradlji in v prostih vajah. Za proslave 50 letnice ljubljanske Čitalnice je priredilo naše društvo javno telovadbo; nastopili so telovadci s prostimi vajami z II. slovenskega vsesokolskega zleta ter s prostimi vajami za III. slovenski vsesokolski zlet, na orodju v 3 vrstah na drogu, bradlji, na konju, vrsta izbranih telovadcev posebej na krogih in s hkratnimi vajami in skupinami na dveh bradljah. Telovadci so sodelovali tudi na raznih družabnih prireditvah društva. Priznanje in pohvala marljivim in vztrajnim vadiateljem in telovadcem. Požrtvovalno so pomagali tudi ob aranžiranju društvenih priredb.

Telovadbo vajencev so vodili bratje Burgstaler, Pogačnik, Fuks in Simončič. Telovadilo je največ 42, najmanj 7 dečkov na telovadno uro. Naraščaj našega društva je z lepim uspehom nastopil na sokolskem zletu v Domžalah s palicami in skupinami.

V druga sokolska društva ljublj. župe so hodili poučevati telovadbo tile bratji: načelnik Drenik je prevzel po odredbi predsestva župnega vadiateljskega zbora meseca maja vodstvo telovadbe v Sokolu v Spodnji Šiški; brat Kostnapfel je imel na oskrbi Domžale, brat Štrukelj Sokola na Igu in brata Alojzij Fuks in T. Burgstaler odsek v Notranjih Go-

ricah. Pri mednarodni telovadni tekmi v Turinu je z večjim uspehom sodeloval naš član br. Thaler; tekmovalno vrsto je vodil br. dr. Murnik, sodnik je bil br. Drenik.

Vaditeljski zbor je reševal tekoče zadeve v sejah enkrat na mesec, za izletov in javnih nastopov pa v sejah vsak teden. Sam se je vadiateljski zbor vadiel marljivo ob telovadnih večerih od polu 8. do polu 9. zvečer.

Ob sklepu izrekam zahvalo župnemu načelniku br. dr. Murniku; vadiateljem Burgstalerju, Bukovniku, Kostnapflu in Thalerju; namestnikoma: Malnarju in Mikužu ter pripravnikom A. Fuksu, Pogačniku in Simončiču za izobrazbo vadiateljskega zbora, oziroma za vodstvo vrst članstva in naraščaja. Na zdar!

Poročilo načelnikovo je občni zbor odobril in bratu načelniku izrekel zahvalo.

Iz poročila blagajnika br. P. Skaleta posnemamo, da je imelo društvo dohodkov 10.209 K 90 v. (preostanek iz l. 1910: 751 K 55 v., članarina 4634 K, veselice in oddaja dvorane 4413 K 35 v., dar Jadranske banke 100 K, oddaja dirkališča 275 K, raznoterosti 36 K) stroškov pa je bilo 10.040 K 65 v., med njimi: najemnina Nar. domu 1792 K, razsvetljava 845 K 63 v., kurjava 887 K 56 v., veselice 3800 K 01 v., telov. orodje 264 K 80 v., oder (drugi obrok) 300 K, dirkališče 262 K 59 v., izleti 117 K 59 v., društveni sluga 940 K, klavir (prvi obrok) 100 K, časniki, tisk in poština 389 K 27 v., raznoterosti 341 K 20 v., torej prebitka 169 K 25 v. Rezervni sklad, ki je naložen v Mestni hranilnici, je znašal koncema l. 1911. 3784 K 11 v.

V imenu računskih preglednikov izjavi br. Barle, da sta naša računa in knjige v najlepšem redu ter predlaga br. blagajniku in vsemu odboru absolutorij. Soglasno sprejeto.

Proračun je sestavil br. blagajnik takole: dohodkov: 9277 K 25 v. (prebitek iz l. 1911: 169 K 25 v., članarina 4500 K, veselice 4500 K, dirkališče 100 K, kupona 8 K) stroškov: 9232 K (najemnina 1792 K, razsvetljava in kurjava 1600 K, veselice 3400 K, sluga 840 K, oder in klavir 400 K, drugo 900 K). Tudi proračun se je odobril, br. blagajniku pa izrekla zahvalo.

Br. Leo Franke poroča, da je stavbni sklad narasel lani na 6262 K 69 v. Poročilo se odobri in br. Franketu za upravo tega sklada izreče zahvalo.

Br. Vladimir Franke poroča nato o jezdnem odseku, ki se je ustanovil meseca novembra. Začel je takoj marljivo vaditi ter se vede jako čilo. Članov je imel konec leta 36. Poročilo odobri občni zbor z zadovoljstvom in izreče zahvalo načelniku jezdnege odseka, br. VI. Franketu.

Nato so se vršile volitve. Za starosto je bil izvoljen br. dr. Viktor Murnik, za podstarosto br. dr. Fran Windischer, za načelnika br. Bojan Drenik, vsi z vzklikom. Za odbornike so bili izvoljeni bratje dr. Janko Berce, Tomo Burgstaler, Julij Dev, Leo Franke, Aleks. Kostnapfel, Josip Mešek, dr. Janko Rupnik, Pavel Skale in Viktor Zupanc; za namestnike bratje: Bernard Chescutti, Karl Mikuž in Albert Poženel. Za odposlanca na zvezni občni zbor so bili izvoljeni bratje: dr. Murnik, dr. Windischer, Drenik, dr. Berce, Burgstaler, Franke, Skale in Zupanc, za župni občni zbor pa razen teh še bratje Dev, Kostnapfel, Mešek, dr. Rupnik, Mikuž, Poženel, Chescutti in dr. Ažman.

Na predlog br. staroste se sklene, ob 50 letnici društva izdati spomenico.

Navodila za vsesokolski zlet v Pragi.

„Od trenutka, ko je starosta br. dr. Scheiner v občinskem domu dne 25. maja otvoril vsesokolski naš zlet, vsa javnost predvsem na Sokolstvo obrača svoje oči ter se temeljiteje nego sicer zanima za pomen Tyrševega nauka in njegovega vpliva na članstvo sokolskih društev. **Zato je častna dolžnost vsakega člana, da ob zletu s svojim nastopanjem in s svojim vedenjem dostojno tolmači sokolstvo, to pa nele na zletnem telovadišču, ampak tudi pri vsaki priložnosti, ki na videz ni v zvezi z zletom.**“

Tako piše „Věstník Sokolský“ češkim Sokolom ter opozarja zlasti na to, da ni zadnje važnosti vzoren prihod Sokolstva v Prago. „Širja javnost, uradniki in železnični uslužbenci, ki ne poznajo poslanstva in pomena Sokolstva in ki se ne morejo udeležiti zleta, si narejajo nazor o Sokolstvu po tem, kakor ga spoznavajo prilično, v tem primeru pri vožnji v vlaku. Treba je torej, da si je vsak brat v svesti, da tudi pot Sokolstva k zletu pomenja mnogo, da dostojno nastopanje in vedenje posameznikov koristi celi stvari, nedostojno pa celi stvari mnogokrat škodi. Tudi na potovanju terej v lastno in cele stvari korist bomo Sokoli!“

Bratje! Kar velja češkim Sokolom, velja tudi slovenskim Sokolom, velja tem bolj, ker bo češka javnost po našem nastopu sodila Slovence sploh!

Spored zleta.

A. Predzletne slavnosti:

Vsesokolski zlet v Pragi je dne 25. maja 1912. otvoril starosta Z. S. S. in Č. O. S. br. dr. Josip Scheiner v občinskem domu.

V nedeljo, 26. maja in v nedeljo, 2. junija bi se imela vršiti javna telovadba sokolskega naraščaja (šolskega) iz Prage in okolice. Obakrat je dež skazil nastop. Preložil se je zategadelj na nedeljo, 9. junija. Za nedeljo, 16. junija so bile na sporedu 1. vaje srednječeške župe (576 telovadcev na 72 gredeh in ž njimi ter 350 telovadk s krožci). 2. Maraton, antični prizori. Nadaljnji spored predzletnih slavnosti je:

V soboto, 22. junija 1912. Beseda sokolskega naraščaja (večer).

V nedeljo, 23. junija 1912. 1. Tekma sokolskega naraščaja (ob 7. zjutraj); 2. ob 4. popoldne telovadba sokolskega naraščaja iz Prage in okolice. 3. Nastop „Češkega osrednjega društva velocipedistov v kraljestvu Češkem“. 3. Antični prizor (v Atenah po bitvi pri Maratonu).

B. Zletne slavnosti.

V četrtek, 27. junija 1912. Pozdrav gostov in prijateljski večer.

V petek, 28. junija 1912. Prihod gostov in njih pozdrav. Ob 8. uri zjutraj: **Tekma posameznikov za prvenstvo Zveze slovanskega Sokolstva** na Letni. Popoldne: Telovadba dijaštva ruskih šol na Letni. Ob 8. uri zvečer: Seja sodnikov v praškem Sokolu. Zvečer: Slavnostni pozdrav gostov v praškem občinskem domu. Večerna slavnost na Žofinu.

V soboto, 29. junija 1912 (na slavnostnem telovadišču na Letni): Ob 6. uri zjutraj: **Tekma vrst višjega in nižjega oddelka Zveze slovanskega Sokolstva**. Ob 9. uri dopoldne: Izkušnja žen za proste vaje. Ob 10. uri dopoldne: Izkušnja članstva za proste vaje. Ob 8. uri zjutraj: Obisk groba Tyrševega in Fügnerjevega.

Ob 4. uri popoldne. **Javna telovadba na Letni:**

- 1.) Gosti.
- 2.) Proste vaje članstva.
- 3.) Proste vaje žen.
- 4.) Skupne vaje žup Z. S. S. (I. del.)
- 5.) Vzorne vrste žen na orodju.
- 6.) Skupni nastop žup Z. S. S. (II. del.) obenem telovadba sokolske konjice.

Zvečer: Slavnostna predstava v Nar. Divadlu. Sokolske besede. Večerni nastopi na razstavišču v Kral. Obofe.

V nedeljo, 30. junija 1912. Ob 9. uri zjutraj: **Sprevod Sokolstva** po Kral. Vinogradih in Pragi. Poklon kralj. glav. mestu Pragi na Staroměstském náměstí. Pozdrav gostov po zastopstvu mesta Prage. Ob 4. uri popoldne:

Javna telovadba na Letni:

- 1.) Proste vaje žen.
- 2.) Proste vaje mož.
- 3.) Nastop žen v skupnih vajah (po župah.)
- 4.) Sokolska konjica (redovne vaje.)
- 5.) Skupne vaje žup Z. S. S. (III. del.)

Zvečer: Slavnostna predstava v Nar. Divadlu, prirejena po kralj. glav. mestu Pragi. Narodna slavnost in večerni nastopi na razstavišču v Kral. Obofe. Koncerti v praških in predmestnih vrtovih.

V ponedeljek, 1. julija 1912. Ob 11. dopoldne. **Odkritje spomenika Fr. Palackega** na Palackega trgu. Ob 8. uri zjutraj: Prosta in posebna tekma (na slavnostnem telovadišču na Letni.)

Ob 4. uri popoldne: **Javna telovadba na Letni:**

- 1.) Telovadba starejših telovadcev (skupne vaje in vaje na orodju.)
- 2.) Telovadba najboljših vrst na orodju.
- 3.) Posebne vaje slovanskih gostov.
- 4.) Proglasitev izida tekem in razdelitev nagrad.
- 5.) Antični prizor „v Atenah po bitvi pri Maratonu.“

Zvečer: Poslovilne slavnosti na Žofinu. Počastitev gostov po kralj. glav. mestu Pragi v praškem občinskem domu.

V torek, 2. julija 1912. Tekme dijaštva ruskih srednjih šol. Ogleđ mesta. — Izlet.

Sokolska razstava v Staromestni mestni hiši je odprta vse zletne dni.

Čas odhoda in vozne cene glej v prejšnji številki „Slovenskega Sokola“.

Zletni odznak (Suchardova umetniška plaketa) ali zletno legitimacijo mora imeti vsak udeleženec; stane 7 K. Glej, da ne izgubiš legitimacije. Dobro jo pritrđi (prišij). Ako jo izgubiš, moraš kupiti novo. Pritrđi jo pod napisom kraja, odkoder je tvoje društvo. Koristi zletnega odznaka: 1. prost vstop na telovadišče vse slavnostne dni, 2. prost vstop na sokolsko razstavo in k sokolskim tekmam, 3. prost vstop na člansko tribuno (na vzhodni strani), v kolikor prostor zadostuje (za 30.000), sicer ob telovadišču, 4. prost vstop na sokolske zabavne prireditve, 5. brezplačno prenočišče od 28. junija do 1. julija.

Sokolska obleka. Člani, ki telovadijo na zletu, kakor tudi oni, ki ne telovadijo, pa so v kroju, si morajo, preden odidejo na pot, pregledati in urediti sokolsko obleko, društveno, oziroma telovadno. Načelniki morajo paziti, da je obleka pri vseh članih v redu.

Potujemo v civilni obleki. Šele v Pragi se preoblečemo v sokolski kroj, v katerem smeš biti do vštetega torka 2. julija. Potem se moraš zopet preobleči v civilno obleko.

Društvena obleka. Čepica: črna s črnim, 6 cm širokim robom.

Kokarda, pritrjena nad levim očesom, je trobojna z monogramom in sokolskim peresom. Pero ne sme biti daljše nego 16 cm ter bodi pritrjeno napošev v kotu 36 stopinj pod kokardo.

Surka in hlače iz sivega volnenega sukna. Prišitih gumbic in gumbov na sprednji strani surke je 13; na rokavih so 4 gubi z gumbnicami.

Na levi strani surke je prišiti ozek, 7 cm dolg bel trak s trobojnim vrhnim robom z rdečim napisom „Slovenska sokolska zveza“, pod njim pa bel trak s črnim napisom kraja društva. Zvezni znaki se dobivajo pri tvrđki M. Drenik v Ljubljani, Kongresni trg.

Hlače navadne širjave imajo sponke za pas.

Pas črn, lakast, z okroglim monogramom iz bele kovine (pazi, da monogram ni narobe).

Srajca od rdečega platna (barve svetlordeče) z rdečimi koščeniimi gumbi. Kroj, kakor navadnih srajc brez nepotrebnih gumbov in uvezenih okraskov. Svilene srajce so prepovedane! Vzemí s seboj dve rdeči srajci.

Čevlji črni, nikakor ne rumeni ali pa lakasti.

Plašč, do kolen segajoča pelerina.

Znaki. Starosta zveze nosi trobojno šerpo, načelnik zveze šerpo svetlomodre barve ter trobko; staroste, odnosno podstaroste društev, imajo na desni rami trobojno zaponko; načelniki in vaditelji društev imajo na desni rami zaponke svetlomodre barve. Trobke imajo samo župni načelniki, društveni naj jih puste doma. Praporščak ima na desni rami zaponko rdeče barve ter bele rokavice s širokimi manšetami.

Drugi znaki so prepovedani. Priporočamo vobče, da nakit, kakor prstane, verižice na urah, zapestnice in druge take reči pustite doma.

Telovadna obleka. Sokolska čepica, bela trikotna, rdeče obrobljena srajca brez rokavov, na sredi prsi z napisom kraja, odkoder je tvoje društvo, temnomodre trikotne hlače z belomodrim pasom, črni telovadni čevlji brez pet ali pa črne telovadne šlape, potem pa moraš imeti nogavice iste barve, kakor so hlače. Priporočamo, da s seboj prineseš 2–3 telovadske srajce, to velja zlasti onim, ki se udeleže javne in tekmovalne telovadbe. Pod trikotne hlače obleci plavalne hlačice. Hlače se pod čevlji pritrđijo z gumovim pasom. Prepovedano je hlače obleči v čevlje, potegnjene morajo biti čez čevlje in pod njimi pritrjene.

Priporočamo, da si udeležniki vzemo s seboj brisalko, ščetko, milo, glavnik in druge potrebne stvari. Člane v kroju opozarjamo, da si na dnu čepice prilepijo listek s svojim imenom in imenom društva; tudi naj označijo posamezne dele obleke, da ne bo zamene.

Zastavo (kot zvezno) vzame samo „Sokol“ v Ljubljani s seboj. Druga društva jih ne jemljite s seboj! Rogove je pustiti doma.

Red v skupnih stanovanjih. 1. Stopivši v spalnico, se moraš hitro sleči, odložiti obleko na odkazano mesto ter leči k počitku, ne da motiš druge brate. 2. Zjutraj je treba zgodaj vstati na znamenje načelnikovo ter urediti tako, da bodo vsi na daljno znamenje načelnikovo pripravljeni, da skupno gredo na telovadišče. 3. Čez dan ni dovoljeno bivati v poslopju, razen če si bolan. 4. Rabiti druge postelje, kakor ti je odkazana, ni dovoljeno. 5. Kaja v spalnicah je strogo prepovedana. 6. Vobče je gledati na red in snažnost v vseh prostorih skupnega stanovanja.

O sokolskih pozdravih. 1. Četa pozdravi četo na povelje: „V desno (levo) glej!“. Po izvršenem povelju si četi zakličeta kratko „Na zdar!“ Vodnika in starosti si salutirajo. 2. Posameznik pozdravi četo vedno naprej in sicer s salutiranjem in pozdravom „Na zdar!“ Odzdravita mu samo vodnik in starosta na enak način. 3. Posameznik pozdravi posameznika s salutiranjem in pozdravom „Na zdar!“ 4. Ob posebnih prilikah člani lahko na primeren način izražajo svoje navdušenje, vendar pa morajo pri tem strogo paziti, da ne trpi red v četi. 5. Posameznikom iz čete ni dovoljeno pozdravljati mimo gredočih. 6. Ako stopiš v zaprte prostore, snemi čepico. 7. Ako se snideš z bratom, ki ga ne poznaš, predstavi se mu s svojim imenom in z imenom svojega društva.

Pri slavnostnem izprevodu nastopi slovensko Sokolstvo v zborih, vsak največ s 64 člani. Razvrstitev: zvezni starosta, zvezni načelnik in njegov pobočnik; reprezentantna četa: člani zveznega predsedstva, župni staroste, župni podstaroste le v nadomestovanju starost; zbori v osmerostopih, na čelu jim zborniki, zastava „Sokola“ v Ljubljani na desnem krilu prvega osmerostopa, desni krajnik koraka na njeni desni (kot 9.)

Nastop slovenskih telovadcev pri javni telovadbi. Čas za izkušnje in za javni nastop se naznani župnim načelnikom, po prihodu v Prago. Obvestiti jim je potem vse telovadce, v njih župí določene za nastop.

Pisarna Slovenske sokolske zveze bo v hotelu „Adria“. Za informacije bo na razpolago zletne dni od 9. do 11. dopoldne.

Skupna brezplačna prenočišča bodo v bližini hotela „Adria“.

Glede obedov priporočamo, da se zletniki ravna jo po nastopnem navodilu „Slovenskega sokolskega krožka“ v Pragi:

Izkušnje prejšnjih velikih zletov so nas dovedle do tega, da preskrbimo slovenskim udeležnikom skupne obede. Tako se izogonejo zmešnjavam pri iskanju obedov. Zleta se udeleži velikansko število tujcev, gostilne bodo prenapolnjene. Treba si je že v naprej zagotoviti obed. Za to smatramo za pripraven hotel „Adria“ na Vaclavskem namestju, kjer bo tudi zbirališče Slovencev. Cena obedu (menu) po 1 K 40 v. Dobili se bodo tudi obedi a la carte, pa dražji. Župna predstava naj bi poverila zbiranje denarja kakemu svojemu članu, ki se udeleži zleta. Obvesti naj nemudoma župna društva in odseke, da pobero denar pri zletnikih, ki hočejo naročiti skupni obed, ter pošljejo nabrani denar in natančni imenik plačnikov župnemu poverjeniku. Župni poverjenik pa pošlje denar in imenike na naslov: Slovenski sokolski krožek, Praga, Vodičkova ulice, Lucerna, zletna pisarna.

Po prihodu v Prago naj se župni poverjeniki takoj javijo pri zastopniku slov. sok. krožka, ki bo pri sprejemu prisoten. Ta zastopnik izroči poverjenikom znamke za obede, da jih razdele med prijavljene člane v svoji župi.

V imeniku je označiti, za koliko in za katere dni je posameznik plačal obed. Denar in imeniki morajo biti v Pragi najkasneje 24. junija. Za poznejše prijave ni mogoče prevzeti nobenega jamstva. V hotelu bodo za obede Slovence rezervirane posebne sobe. Pripuščeni bodo vanje le oni, ki se izkažejo z znamkami.

Cene jedil in pijač na telovadišču in na zbirališču:

a) na telovadišču stane

1/2 l. svetlega piva	22 vin.
1/2 l. črnega piva	26 "
1/4 l. vina	40 "
brizganec	30 "
1 sodavica	20 "
1 limonada	30 "
klobasica s hrenom in kruhom	20 "
talian	20 "

b) na zbirališču:

1 sodavica	10 vin.
brizganec	20 "
klobasica brez kruha in hrena	10 "
1/4 l. mleka	8 "

Te cene je dogovoril finančni odsek s prodajalci.

Vse, o čemer bo še treba obvestiti slovenske zletnike, objavi zvezno predsestvo v dnevnikih.

Nasvetujemo, da se vsak zletnik že pred odhodom nekoliko pouči o Pragi in opozarjamo na članek „V Prago“ v 6. in 7. šte v. „Slovenskega Sokola“ iz l. 1907. Slovenski sokolski krožek v Pragi pa pripravi slovenskim zletnikom „Kažipot po Pragi“.

Sokolska razstava v Pragi.

Za vsesokolskega zleta prirede v Pragi sokolsko razstavo. Pol stoletja Sokolstva hočejo osloviti tudi s kulturno-znanstvenim delom.

Sokolska razstava ima podati vpogled v Sokolstvo, njegovo ustrojstvo in gospodarstvo, ima ponazoriti njegovo težnjo za telesno in nravno vzgojo, izkratka ima uvesti obiskovalca v sokolsko življenje, da ga more razumeti in oceniti. To je nujna potreba tudi za veliko število Sokolov samih, geslo „Spoznaj samega sebe“ je tudi nam potrebno in koristno. Imajoč namen, da postane temelj bodočega muzeja in arhiva sokolskega, hoče razstava zbrati in bodočnosti ohraniti vse, kar je vredno pozornosti in dragoceno, zlasti kar se nanaša na začetke Sokolstva, katerih spominki se že redčijo. Razstava nam more biti tudi dobro in učinkljivo orožje v boju z malomarnostjo, nezavednostjo in zlomiselnostjo, ki je je dandanes dosti.

Prireditelj razstave je poverjena posebnemu razstav-nemu odseku, ki je s pripravnimi deli pričel že pred letom, držeč se pri tem naslednjega sporeda.

I. Bistvo sokolstva. 1. Zgodovina. (Ustanovitev Sokolstva in spominki na prvo njegovo dobo, interieur Tyršev in Fügnerjev, razvoj orodja, kroja in telovadne obleke, vse-sokolski zleti). — 2. Ustrojstvo. (Organizacija uprave, tehnična, odseki, statistična slika vseslovenskega Sokolstva). — 3. Gospodarstvo. (Telovadnice, zletna telovadišča, vzorno gospodarstvo v društvu, zavarovanje za nezgode i. t. d.)

II. Naloge Sokolstva. 1. Telesna vzgoja. (Vaje mož, žen, naraščaja in učencev, izleti, igre. Učinki telovadbe na telo, fotografije telovadcev za primerjanje z antiko. Zdravništvo in zdravstvo, prva pomoč, vzorna lekarna i. t. d. Statistika telovadcev, njih zmogljivost, doseženi rekordi in pod.). — 2. Duševna vzgoja, nravna in umetniška. (Predavanja, govori, knjižnice, izleti i. t. d. Disciplin, utrjenost, značaj. Gibanje proti alkoholu, nikotinu. Umetniški okras telovadnic, vzori telesne lepote telovadcev, plakati, vabila, razglednice i. t. d.) — 3. Narodna in probuje-valna delavnost. (Skrb za poverjena društva, manjšinski zaklad, oslava mož, zaslužnih za narod, spominske plošče, spomeniki). — 4. Odnosaji k Slovanstvu. (Sodelo-vanje pri ustanavljanju Sokolstva pri drugih Slovanih, od-prave k njim, spominki nanje i. t. d.) — 5. Odnosaji k tujini. (Odprave k francoskim gimnastom in drugam, od-znaki, nagrade itd.).

III. Šolska telovadba.

IV. Industrija in trgovina. (Orodje, sokolske potreb-ščine i. t. d.).

Projektirana je posebna husitska dvorana (Hus, Žižka in njiju spomeniki, Kuffnerjeva husitska vojska — po-nazorenje kake bitke), strokovna predavanja i. t. d. Knjigo-tržec hr. Springer razstavi popolno češko sokolsko li-teraturo; vse telovadne spise, kjerkoli izdane, bo moči tu kupiti, kar je jako ugodna prilika za dopolnitev knjižnic.

O razstavi se izda katalog, katerega suhi seznam požive članki iz peres prvih sokolskih delavcev, nanašajoči se na razstavljenе stvari.

Razstava bo v pritličju „staroměstské radnice“, katere znamenitosti bodo pristopne udeležnikom vsesokolskega zleta.

Raznoterosti.

Anton Aškercu, nenadoma umrlemu odličnemu pesniku slovenskemu in iskrenemu prijatelju Sokolstva, je slovensko Sokolstvo na dostojen način izkazalo zadnjo čast. „Sokol“ v Ljubljani mu je, svojemu častnemu članu, postavil častno stražo ob mrtvaškem odru v „Narodnem domu“. Ko je prišel pogrebni izprevod do pokopališča, je četa istega društva nesla krsto z voza h grobu. Velikanskega in izredno sijajnega pogreba so se udeležila večja odposlanstva Ljubljanske sokolske župe z jezdnim odsekom „Sokola“ v Ljubljani, sokolske župe Ljubljana I. ter deputacije Celjske, Gorenjske in Novomeške sokolske župe, skupaj 189 Sokolov v kroju, ob naših razmerah in glede na delavnik častno število. Zastopana so bila vsa tri ljubljanska sokolska društva, ter društva iz Borovnice, Celja, Kamnika, Kranja, Most, Novega mesta, Radeč, Radovljice, Šiške, Školje Loke, Štepanje vasi, Št. Vida, Tržiča, z Viča in Vrhnike. V izprevodu je bilo 7 sokolskih zastav.

Maraton. Pri oslavi svoje petdesetletnice se bo češko Sokolstvo s krasnimi antičnimi prizori iz l. 490. pr. Kr. spominjalo Tyrševega helenstva, ki se tako krasno kaže v njegovem opisu olimpijskih slavnosti („Hod olympický“). Dejanje tem prizorom je: Bije se bitka pri Maratonu. Prebivalci, ostali v Atenah, žrtvujejo pred vrati bogovom in jih prosijo pomoči proti perzijski preplavi. Vojak prinese poročilo o zmagi; do smrti utrujen od boja in dolgega teka, pada mrtev. Povratek zmagovite vojske z Miltiadam na čelu. V spomin zmage gimnične slavnosti (telovadne tekme). Peterboj in tek z orožjem. Poročilo o novi nevarnosti: Perzi se bližajo po morju. Vojska se iznova uvrsti v falango (napadalna bojna vrsta) ter gre, pojoč bojne pesmi, proti sovražniku. Narod se vrača v mesto. — Pri prizorih igra tisoč članov in članic praških sokolskih društev; peterboj bo izvajalo 32 izbranih sokolskih tekmovalcev. Solove speve poje br. Vaclav Chmel (veliki duhovnik) iz pevskega društva „Šestnáctka“, zborove speve vsi igralci. Prizore je priredil Maratonski odsek slavnostnega zletnega odbora ob sodelovanju gg. prof. J. Krála in E. Peroutke, dalje gg. Jar. Kvapila, J. Zintla, br. J. Kučere po načrtu brata H. Kuffnerja. Godbo je zložil br. Ladislav Prokop, besedilo br. K. Domorázek. Oprema Narodnega divadla po slikah J. Weniga, arhitektonični okras po načrtih brata Al. Dryáka.

Telovadba na Nemškem. V zvezi nemških turnerjev je bilo l. 1911. 9691 telovadnih društev, 1,003.609 članov, 457.496 telovadcev, 172.546 naraščaja, 58.477 telovadk. Dajakov je bilo 62.302, dijakinj 25.427. Vaditelj je bilo 50.062. Izmed članstva so potrdili k vojakom 35.912 telovadcev. Največ telovadcev je bilo v Lipskem (15.268), na Dunaju je bilo 6833 turnerjev. Zveza je imela letnih prejemkov 59.515 mark, izdatkov pa 41.029 mark. Predvsem je zanimiv napredek turnerskega naraščaja, ki je štel v začetku l. 1911. 172.564 gojencev, kar znači proti l. 1910. zvišanje za 71 procentov. L. 1910. je prišlo na vsakih 10.000 prebivalcev 38,5 gojencev turnerskega naraščaja, ki vstopa v mnogo večjem številu v telovadnice, kakor pa dorasli telovadci. V manjših mestih je primeroma več gojencev kakor pa v velikih; po številu imajo največ naraščaja Lipsko, Draždane in Monakovo. Tudi Nemci tožijo, da je v mnogih krajih težko zbrati naraščaj k telovadbi, mnogo ga jim pa vzamejo različni športni klubi. Za važno privlačno sredstvo smatrajo potovalne izlete, ki jih pri Nemcih med drugimi podpira zlasti železniška uprava. „Sok. besedy“.

Nemških telovadnih društev na Avstrijskem je bilo leta 1910. v 16 okrajih 765. Skupno število članov je znašalo 73.437, teh je bilo 1628 častnih, 45.372 podpornih in 26.437 izvršujočih članov. Vaditelj je 4414, žen 8780 učencev 14.914. Številno najmočnejša, toda ne posebno delavna društva so na severnem Češkem; kvalitativno najboljše društva so pa na Dunaju, v Lincu, Frydlandu, Inomostu in Gradcu. —j—

„Věstnik Sokolský“, organ „České Obce Sokolské“, se tiska v 7500 izvodih. —j—

Mohamedanski „Sokol“ v Mostaru. Kakor poročajo „Sokolské besedy“, je bilo ustanovljeno v Mostaru mohamedansko sokolsko društvo. Takoj v pričetku se je priglasilo 70 članov. Srbsko bosansko-hercegovsko časopisje pozdravlja prav priščno mohamedanske sokolske brate. —j—

Kako podpira francoska država gimnaste. Francoski parlament je Uniji francoskih gimnastov zvišal podporo od 100.000 na 150.000 frankov.

Prihodnja številka „Slovenskega Sokola“ izide dne 25. avgusta.

Književnost.

Pavel Poljanec: Črtice iz slovenskega političnega dela in boja. „Mariborski Sokol“ je s to knjižico izdal že 5. zvezek „Knjižnice Mariborskega Sokola“. Spis podaja v velikih potezah na poljuden način zgodovino slovenskega političnega gibanja ter obsega po uvodu, ki razpravlja na kratko dobo od prvih sledov narodnega in socialnega napredka Slovencev koncem 18. stoletja do l. 1848. naslednja poglavja: 1. Leto 1848. 2. Bachova doba. 3. Za ustavnih bojev. 4. Politični boji v novejšem času. Izborni ta spis naj bi si kupil in ga bral vsak Sokol. Cena 80 vin. mu je tako nizka, da jo vzmore vsak član. Toplo priporočamo tudi knjižico istega marljivega pisatelja: „Kratka zgodovina slo-

venskega naroda“, ki jo je „Mariborski Sokol“ pred kratkim izdal v II. izdaji. Cena ji je 1 K, po pošti 1 K 10 v.

Bratr Ruch: Sokolské pohádky (Sokolske pravljice). Knjižica je vzbudila v českých sokolskih krogih veliko zanimanje ter izredno laskavo oceno. V obliki pravljic pisatelj izborno pojasnjuje sokolsko idejo in sokolska načela. Pravljice so naslednje: 1. O črnem orlu in o belem Sokolu; 2. O nesložnih bratih; 3. O sili in ljubezni; 4. O ljubezni do domače zemlje; 5. O silnem človeku; 6. Zmagovalec; 7. O čistem zlatu. Pravljice so namenjene mladini, pa bodo zanimale tudi odrastle. Priporočamo jih vsem češčine večšim slovenskim Sokolom. Cena 1 K. Založba „Sokolských Besed“.

—z—

Prva jugoslovanska tovarna glasbil

Milan Obuvljen, Hainburg a./D.

se priporoča bratom za nabavo

vsakovrstnih glasbil.

Posnetek iz mojega glavnega cenovnika:

Št.	Imena glasbil (za godbo na pihala)	Vrsta			Št.	Imena glasbil (za godbo na pihala)	Vrsta		
		II. K	I. K	koncertna K			II. K	I. K	koncertna K
1	C ali B krilovka, kratka . . .	36—	45—	51—	11	Euphonion	56—	64—	74—
2	„ „ „ dolga . . .	42—	48—	60—	12	„ „ t. zv. cesarski bariton	60—	68—	86—
3	„ „ „ ovalna . . .	38—	46—	53—	13	C ali B Tenor trombon . . .	50—	58—	64—
4	„ „ „ z ekom . . .	64—	71—	80—	14	F „ Bas trombon	62—	72—	78—
5	B Piston, dolg	35—	44—	50—	15	C „ B rog	62—	71—	78—
6	Es „	32—	42—	50—	16	F „ Es rog	64—	72—	80—
7	F ali Es trobenta	36—	45—	48—	17	C „ B bombardon	100—	110—	120—
8	F „ „ dunajska oblika	38—	46—	52—	18	F „ Es „	84—	92—	100—
9	B bastrobenta	44—	51—	58—	19	F „ Es helikon	110—	120—	128—
10	C ali B baskrilovka	50—	57—	70—	20	C „ B „	150—	160—	170—

Sokolski rogovi: C ali B K 8—
 „ „ G „ F „ —

Piščalke za načelnike: male (1 glas) „ 3—
 „ „ „ večje (2 glasa) „ 4—

Narodne vrvice: navadna vrsta „ 3:50
 „ „ najboljša vrsta „ 4:50

Sokolske fanfare od K 350— dalje.

Pozor na mojo posebnost: Zelo praktični in zelo lahki sokolski bobni, vsi od aluminija, 32 cm v premeru, s 6 vijaki, palčke od ebenovine, bandoliera iz najfinejše kože K 65—

Centralno skladišče vseh slovanskih muzikalij za klavir, godbo in orkester.

Godbene avtomate postavljam na svoj račun v sokolske dvorane.

Zahtevajte povsod moje cenovnike!

Toplo priporočam vsem slovenskim godbam spodaj navedene jugoslovanske skladbe za godbe.

Sokolli! Zahtevajte pri svojih veseljih samo slovansko glasbo:

FUČIK: „Hercegovac“, koračnica	K 2:40
„Baletni mišji valček“	3—
OBUVLJEN: „Zastava ognjegascsev“, koračnica	2:50
RUŽIČ: „Kdor Slovan, ta Sokol“	2:50
„Hrvatska ouvertura“	4:80
SVOBODA: „Bitka pri Visu“, glasbena slika v obliki galopa	3—
ZAJC: „Večer na Savi“, glasbena slika	2—
„Ouvertura k operi: „Bojslijska“	4:50

Milan Obuvljen, Hainburg a./D.
tovarna glasbil.

FR. ŠEVČIK

puškar

v Ljubljani, Židovska ulica št. 7

priporoča svojo veliko zalogo najboljših pušk in samokresov najnovejšega sistema ter tudi municijo in vse druge lovske priprave po najnižji ceni.

Popravila se izvršujejo točno.

Cenovniki na zahtevanje zastoj in poštne prosto.

ANTON PRESKER

krojač in dobavitelj uniform avstrijskega društva železniških uradnikov

v Ljubljani, Sv. Petra cesta šte. 16,

priporoča svojo veliko zalogo gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plašev za gospe, nepremočljivih havelokov itd.

Obleke po meri po najnovejših vzorcih in najnižjih cenah.

Vzorne kroje za telovadbo in za izlete dobavlja

strokovni sokolski zavod

Miroslava Zacha

Praga II., Sokolska tr. 35.

SLOVENSKA TRGOVINA

FR. STUPICA

LJUBLJANA

MARIJE TEREZIJE CESTA ŠTEV. 1

IMA VEDNO V ZALOGI POLJEDELSKE STROJE, TRAČNICE IN PREČNICE ZA OBOKE, CEMENT, ŠTEDILNIKE, PEČI, OKOVE, CEVI ZA VODO IN VSO DRUGO ŽELEZNINO.

Priporoča se

KAVARNA „EVROPA“

Z odličnim spoštovanjem

Anton Tonejc.

FR. ČUDEN

urar in trgovec,

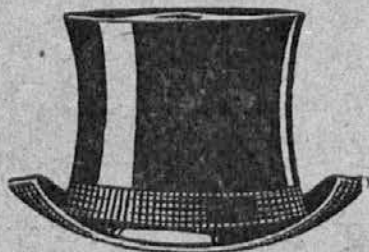
Ljubljana, Prešernova ulica,

priporoča največjo zalogo vsakovrstnega blaga, sokolskih verižic in znakov po najnižjih cenah.

Kelesa (biciklje) s prostim tekom od 100 kron dalje.

Cenovniki s koledarjem tudi po pošti zastoj in franko.

Točna postrežba!

Zmerne cene!

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg šte. 11,

priporoča klobuke, cilindre, čepice, sokolske čepice, ::: peresa, pasove i. t. d. :::

najnovejše fasone in po najnižjih cenah.